

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „МЕДИЦИНА“

ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

Лекция №4

Атопичен дерматит

Ваня Цветкова, д.м.

**Катедра “Дерматология, венерология
и алергология” - сектор Алергология**

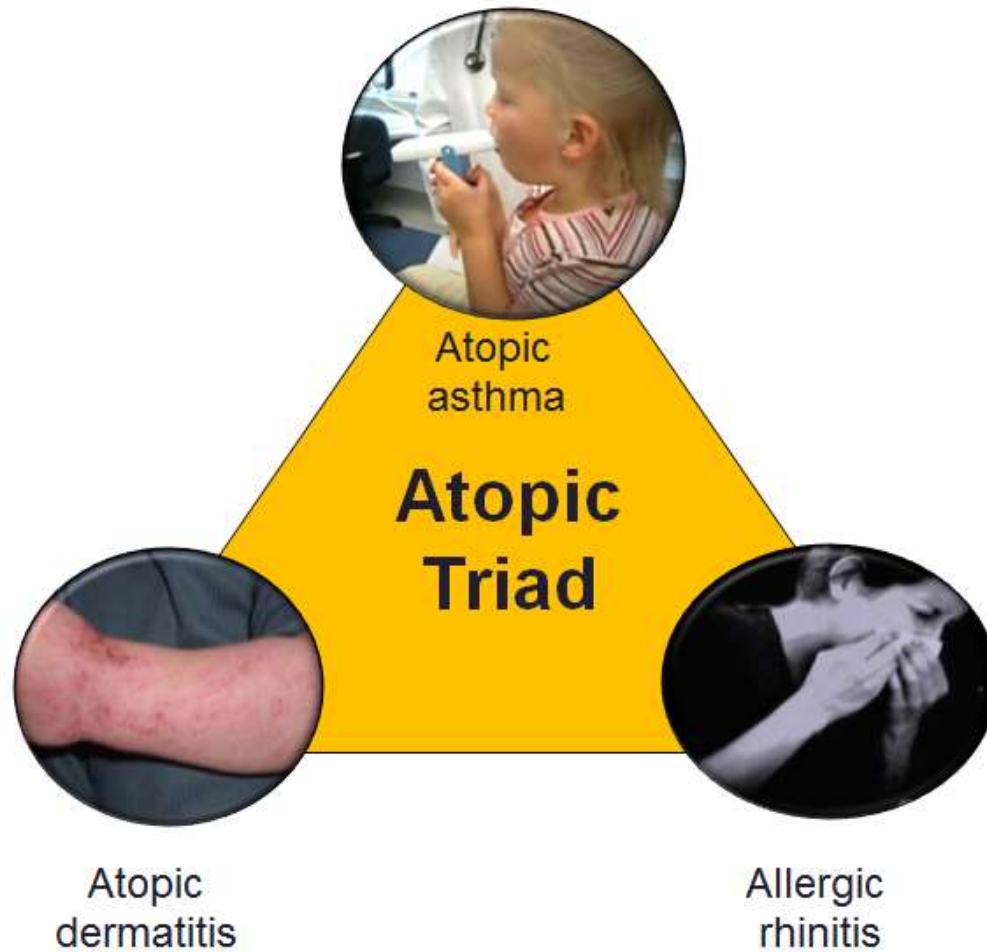
Определение

Атопичен дерматит - възпалително кожно заболяване,
генетично свързано с атопия

Хронична “сърбяща дерматоза” – най-често при децата,
но може да се появи във всяка възраст. През
първата година от живота - 60%

Атопичен марш

Етиология - фактори

Конституционални

- Генетична връзка с атопия - най-честа
Сенсибилизация към хранителни алергени и DPT.
- Фамилни данни за алергични болести

Психоемоционални с активиращ ефект върху хода на болестта

Патогенеза

Нарушена кожна бариера

-активирани кератоницити от
алергени и микроорг.

-цитокини

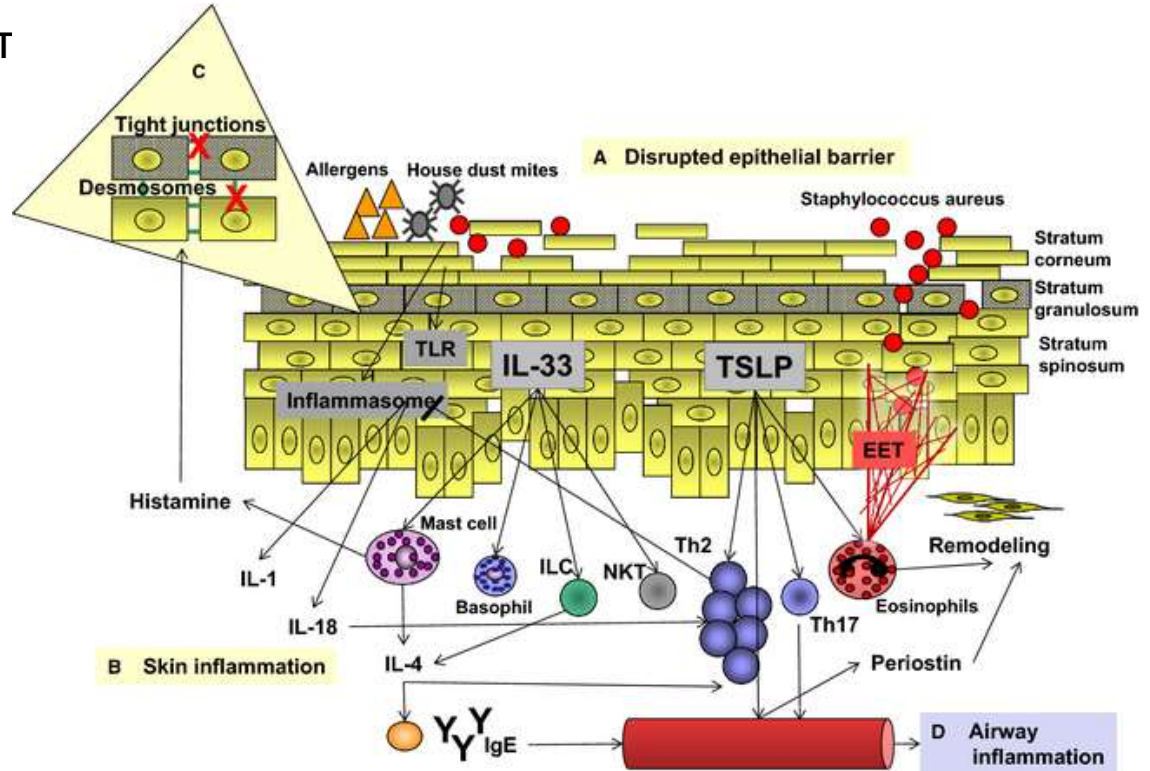
Имуно възпаление

-медиатори - вторично
увр.на кожната бариера

Бронхиално възпаление

-медиатори с дермален
произход

причиняват “възпаление”
на бронхите

АД и интерлевкини от епителен произход

IL-33

↑ експресия, генетичен полиморфизъм на рецепторите в зоните на лезии

активира В_a, мастоцити, Т_H2 диференциация

↑ синтеза на IgE независимо от алергени чрез IL-4 продуциран от мастоцити и базофили

TSLP – тимусен лимфопоетин

стимулира Т_H2 отговор

регулира Т_H17 отговор

потенцира алергенна сенсibiliзация, отключва астма чрез индуциране на IL-17 в бронхите

IL-17 u IL-22

↑ експресия в кожата –ремоделиране на екзематозни лезии

Periostin

Ремоделиране и тъканна фиброза

IL-16em u IL-18

Тн2 и IgE медиран имунен отговор

Високи серумни IgE. Титърът на общи IgE не корелира с тежестта на АД

Титърът на специфични IgE по-нисък от очакванията.

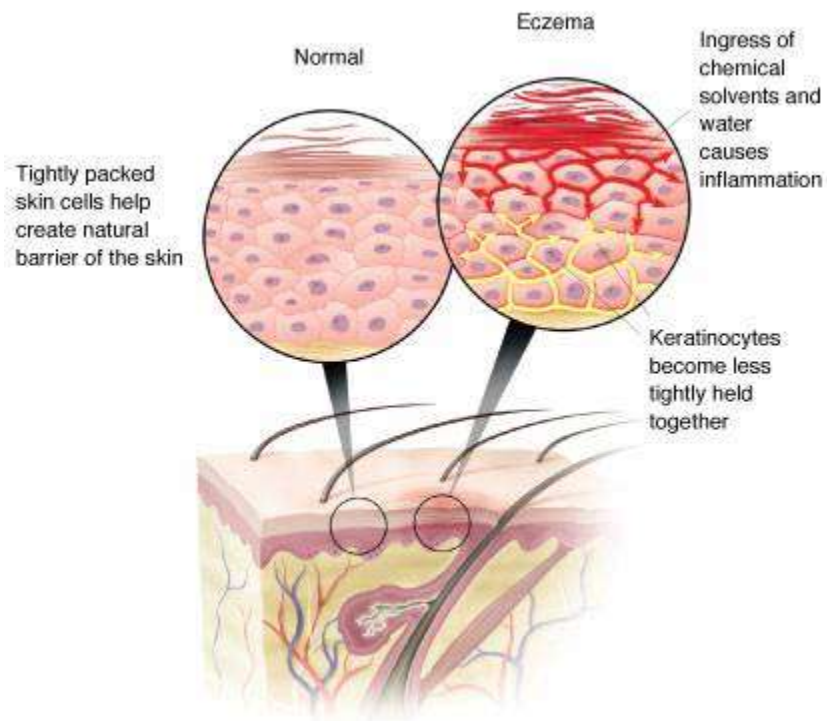
Намален брой Т лимфоцити и променено съотношение на Т-лимфоцитните субпопулации

Не всички пациенти с високи IgE имат АД

Епидермалната липидна и
механична бариера на кожата
са дефектни

Увеличена трансепидермална
водна загуба

Клинична картина

Ексцесивна сухота – Xerosis cutis

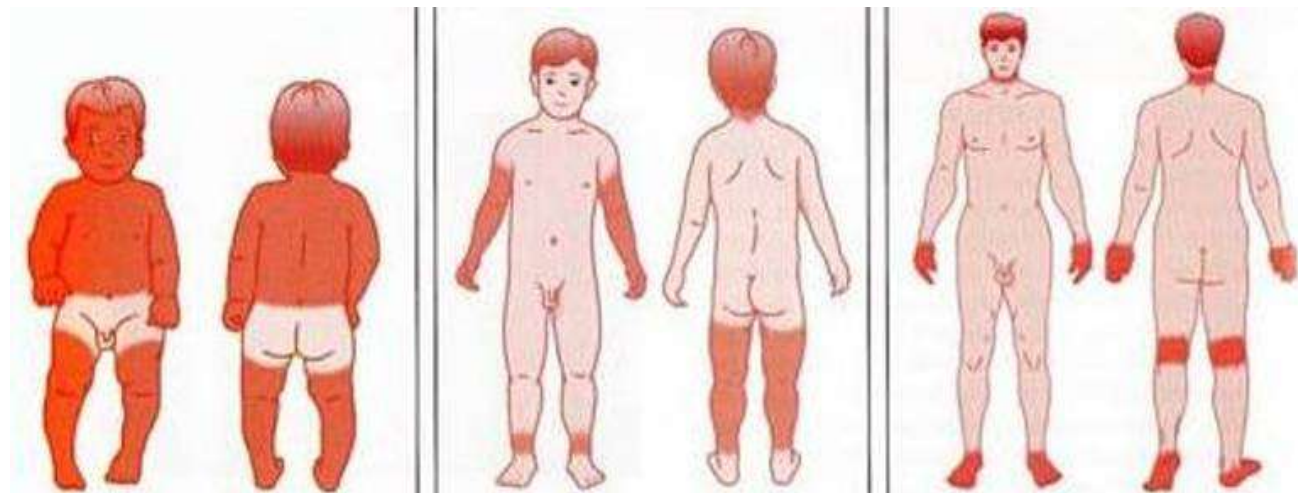
Сърбеж и свръраздразнимост на кожата към иританти от средата (вълнени, синтетични дрехи, прах, топъл и сух въздух) и др.

Кожни инфекции

Кожните ерупции са генерализирани или ограничени – еритем, оток, екскориации, подмокряне, кървене.

При хронично протичане – задебеляване, лихенификация с фисури, залющване и хиперпигментация.

Локализация

Клинични форми

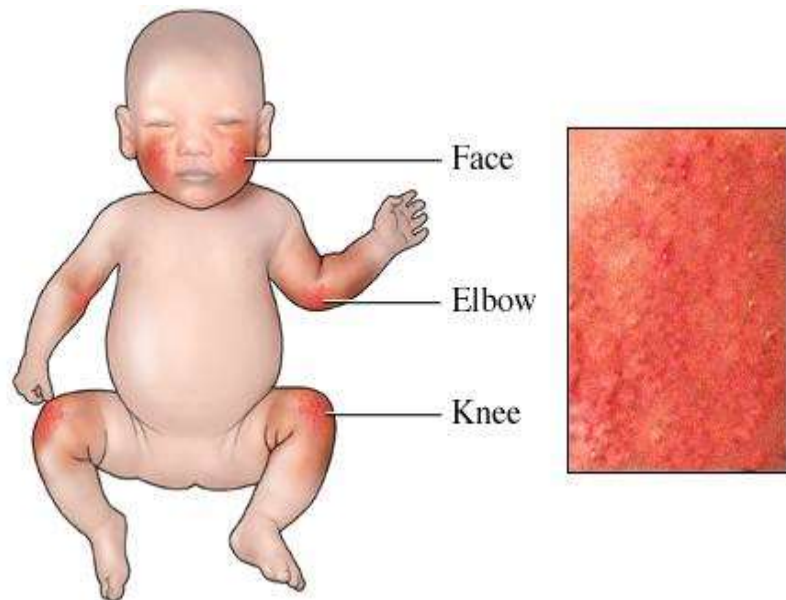
Локализация на лезиите

- лицето (главно бузите)
- окосмената част на главата, шията, тялото и екстензорните повърхности на крайниците

Типични обриви

- сърбящ еритем с папули
- везикули
- ексудация
- екскориации – **задължително!!!!**

АД в ранна детска възраст (3 месеца - 2 год.)

АД 3 месеца -2 год.

Клинични особености

Връзка със хранването на детето – мляко, яйца, цитрусови плодове

Ремисия до 3 годишна възраст

Персистиращ ход в детството

Рецидив в препубертетния период

АД 2 - 12 год.

Локализация на лезиите

- флексорни повърхности на крайниците, главно кубитални, задколелни ямки
- китки
- глезени

Типични обриви

- лезиите са по-локализирани
- лихенифицирани
- по-мако ексудативни

АД 2 - 12 год.

Сенсибилизация към екзоалергени

АД 2 - 12 год.

Клинични особености

Над 50% с БА и/или АР

Кожните обриви се изострят при експозиция на домашен прах и DPT

Повишено ниво на общи IgE

АД над 12 год.

Локализация на лезиите

- флексорни повърхности на крайниците
- ръцете

Типични обриви

- сърбящи плаки симетрично по воларните повърхности към китките
- хиперлинеарност и проминиране на кожния релеф

АД над 12 год.

Клинични особености

Засягане на лицето - сухи
лихенифицирани участъци в
периорбиталните и периоралните
области

Характерна бледност на лицето

Тенденция към хронично г

Характерни допълнителни кожни промени при АД

Двойна гънка под долните клепачи – Dennie-Morgan гънка

При раждането или малко по-късно, но не при всички пациенти с АД

Характерни допълнителни кожни промени при АД

Хиперлинеарност –
проминиране на кожния релеф
по дланите и стъпалата

Характерни допълнителни кожни промени при АД

Pityriasis alba – фино
зालющване,
хипопигментация на
бузите

Характерни допълнителни кожни промени при АД

“Атопични зимни стъпала” – кожата е изключително суха,
болезнени фисури

“АД на главата и шията” – обривите са предимно по откритите
части

Лихенифицирани обриви около мамилите (Nipple ecsema)

Усложнения

Бактериални кожни инфекции – обривите “сълзят”. В 95% -
Staphylococcus aureus

Вирусни инфекции

Eczema herpeticum – 12 седмици

Moluscum contagiosum – вариолен вирус

Verrucae vulgares – по плантарните
повърхности и гладка кожа

Усложнения

Гъбични инфекции - Candida, Trichophyton – най-често по влажните участъци на кожните гънки и стъпалата

Контактен дерматит – нарушена бариера – по-лесно проникване на иританти (сапуни, перилни пр., детергенти).

Протичане

Непредвидимо

Влошаване и ремисии

Спонтанно подобрене след кърмаческия период или пубертета

Диагноза

Анамнеза и статус

Контакт с възможни екзацербиращи фактори – аероалергени, иританти, храни, емоционален стрес

Няма специфичен лабораторен тест

Високи нива на IgE в 80%

Диагноза

Главни критерии

Пруритус

Рецидивиращ дерматит

Фамилна анамнеза за атопия

Локализация и характеристика на обрива

Второстепенни критерии

Очи – катаракта, кератоконус

Лице – бледност

Палмарна хиперлинеарност

Ксероза

Питириазис алба

Бял дермографизъм

Ихтиоза

Nipple eczema

Второстепенни критерии

Дерматит на длани и ходила

Непоносимост към храни

Позитивни КАП

Нарушен клетъчно-медиран
имунитет

Склонност към инфекции

Еритродермия

Повишени серумни ИгЕ

Начало в детството

Влошаващи фактори

Суха кожа

Инфекции

Изпотяване

Стрес

Затопляне

Сапуни, детергенти,
вълнена материя

Сезонни промени

Диференциална диагноза

Себорееен дерматит

Псориазис

Скабиес

Тинеа

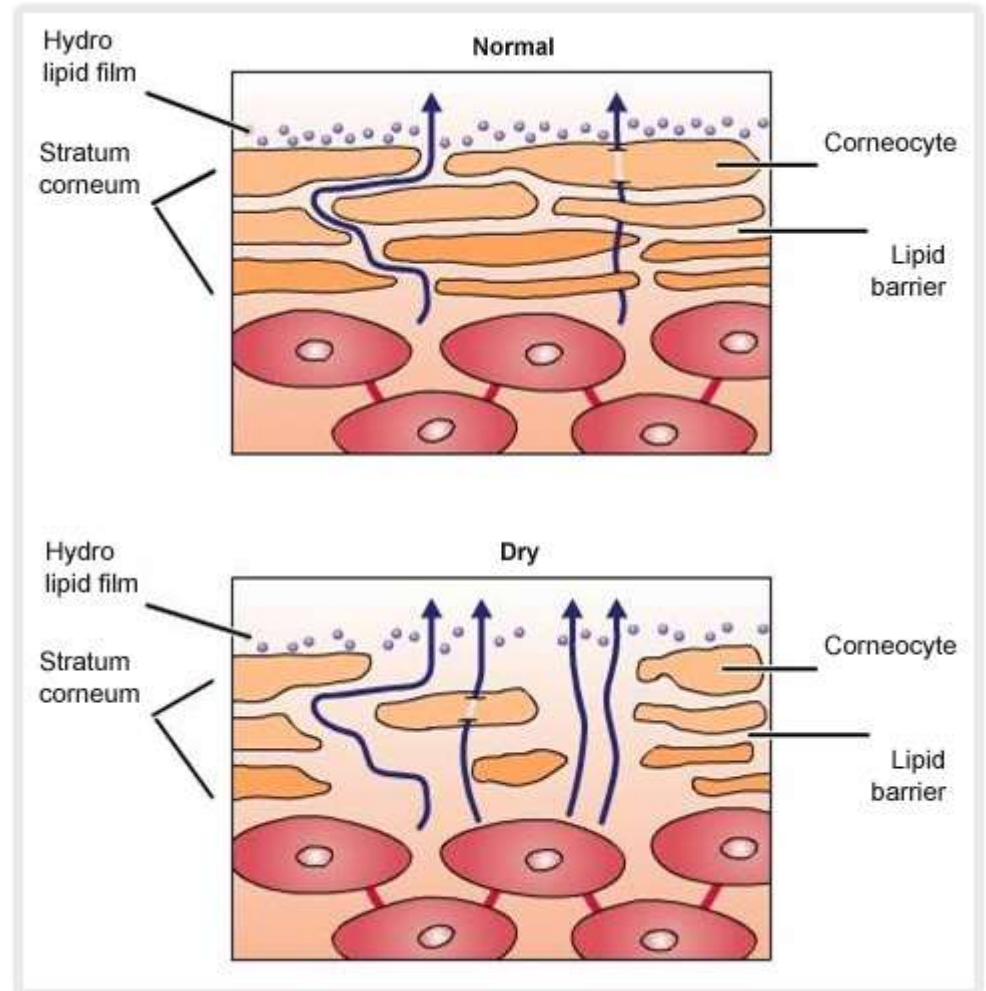
Лечение

Задачи

Подобряване на бариерната функция

Контрол на инфекциите

Подтискане на възпалението

Подобряване на бариерната функция

Емолиенти съдържащи урея

Деца – 4%

Възрастни - 10%

Контрол на инфекциите

Медикаменти съдържащи фусидова киселина – **кратък курс**

Интраназална ерадикация на *S.aureus* – мупироцин

Системен антибиотик – главно при деца

Подтискане на възпалението

Локални кортикостероиди

Слаби - Hydrocortison

Умерени - betamethasone, clobetasone, flumetasone

Мощни – Mometasone, fluticasone, budesonide

Деца до 1 год. – слаби

Калциневринови инхибитори

Локални кортикостероиди

Странични действия

Стрии

Телеангиектазии

Тахифилаксия

Хипоталамо-хипофизарна-надбъбречна ос ↓ -

Калциневринови инхибитори

Механизъм на действие

↓ субстанция Р - невротрансмитер – сърбеж

Подтискат калциневрин – активира провъзпалителни цитокини

Прикрепват се към Т лимфоцитите в епидермис – не прониква в дермата

Следователно

↓ сърбежа

↓ употребата на локални КС

↓ системна абсорбция

Калциневринови инхибитори- имуномодулатори

Elidel - crème - лек до умерен

Protopic ointment – 0,03%, 0,15 – умерен до тежък

По време на терапия да не се излага на слънце,
солариум, UVA

Елидел

Проучен върху над 17000 пациенти

Фокус предимно при децата – изразена фармакокинетична активност

Проучен при деца на 3 месечна възраст и над нея

Проучвания в продължение на 1 година

Не се установява акумулиране в серума след 12 месеца

Калциневринови инхибитори

НЛР – често

Парене

Затопляне

НЛР – редки

Лимфоми

Злокачествени образувания на кожата

5 млн. - лекувани с Елидел – 4 лимфома, 2 случая на кожен малигнитет

1,7 млн. – лекувани с Протопик, 33% - деца. През първите 3 год. в САЩ 11 лимфоми –от тях 5 кожни. Не се съобщават при деца

Системна терапия

H1 блокери

Орални КС

Циклоспорин А - кратък курс при тежки екзацербации; доза – 5/мг/дн – 2/мг/дн

Азатиоприн – много странични действия

Анти IgE-Omalizumab

Имунотерапия – при сенсibiliзация към акари-рядко

Переспективи

Огромен напредък в Пф и генетиката на АД през последните години

Идентифицирани увеличаващ се брой молекули свързани с комплексното фенотипизиране

Нови генетични и биологични маркери

“Персонализирана медицина”

Анафилаксия

Имунологични механизми

IgE медиирани: лекарства, храни, жилещи насекоми,
латекс

Не IgE медиирани: несъответстващо кръвопреливане

Директно активиране на мастоцити

Опиати, радиоконтрастни бои, декстран

Медиатори на арахидоновата киселина

Ацетилсалицилова киселина - аспирин

НСПВЛ

Анафилаксия – форми

От физически усилия - топлина, сърбеж, уртикария, хипотония, обструкция на ГДП

От физически усилия след прием на храни – целина, ядки, миди.

Студова – уртикария

Драстично понижаване на телесната т-ра – плуване в студено езеро

Идиопатична

Клинична картина

- Начало на симптомите - 5 до 30 мин. (рядко часове)
- Хипотензия или шок с/без загуба на съзнание
- Експираторен задух
- Кожни симптоми – сърбеж, уртикария, ангиоедем
- Храносмилателна с-ма – гадене, повръщане, колики и диария

Смъртност:

- При 70% от случаите - респираторни симптоми
- При 24% от случаите - сърдечно съдови

Превенция

Избягване на алергена – медикамент, храна, латекс

Адреналин на разположение по всяко време

- Adrenaline sol. -0,1% 1 ml
- Анарен
- Епипен

Allergosan –amp - по всяко време

Medic alert гривни

Имуноterapia с пчелна отрова

Лечение

Адреналин – s.c. i.m. 0,01mg/kg (max. 0,3-0,5ml) в областта на мишницата. Може да се повтаря на всеки 10-15 мин. п.н.

Адреналин – венозно при неповлияващ се шок (монитор следи сърдечния ритъм)

Адреналин – чрез ендотрахеална интубация

Крикотиротомия, трахеостомия

Вливания ва ВСР:

Физиологичен серум

Глюкозни разтвори

Рингер

Лечение

Dopamin 2,5-10 мкг/кг/мин - 50 мг/5мл/ - 250 мл
физиологичен разтвор (1мл-200 мкг допамин)

Chlorpyramine (allergosan) амп.20 мг на всеки 6 часа
мускулно

Ranitidin, quamatel – i.v.

Лечение

Позиция Тренделенбург

Поддържане на дихателен път

Подаване на кислород

Турникет над мястото на ужилване или инжекция

Адреналин в посочената доза на съответната ръка

Лечение

Вливания на водно-солеви разтвори - венозно

H1 блокери

H2 блокери

КС медикаменти

Лечение

Бифазна анафилаксия

Рецидив на симптомите – 1-8 часа по-късно

Тежка форма – до 6 часа

Леки случаи – КС и АХ на всеки 4-6 часа

Поведение при лекувани с β блокери

Glucagon – 1 mg i.v. за 1 мин.

БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО